

Utfordringer og rammevilkår for bankene i årene framover

14. februar 2006

av

Bjørn Arild Gram

Finansdepartementet

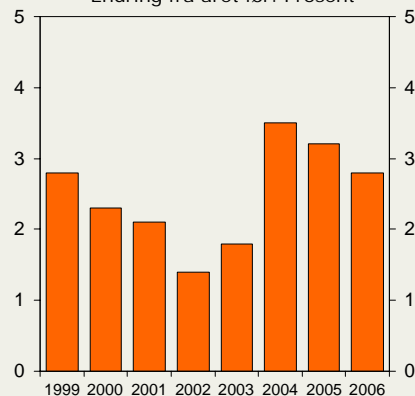
Soria Moria

- prioritere velferdsordninger og felleskapsløsninger
- kraftig styrking av kommuneøkonomien
- løft for de fattige
- mer aktiv næringspolitikk
- satsing på samferdsel, forskning og arbeidsmarked

Høy vekst i norsk økonomi

- Konjunkturoppgangen fortsetter
- Lav rente og høye oljeinvesteringer har trukket veksten opp
- Sterk vekst også i år

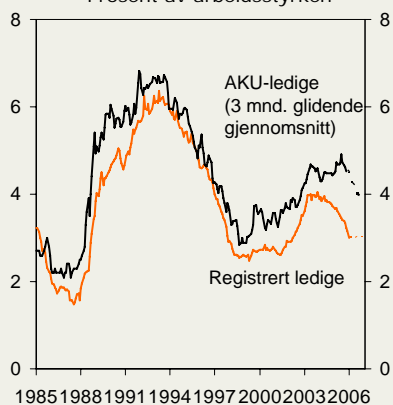
BNP for Fastlands-Norge utenom kraftforsyning.
Endring fra året før. Prosent

Arbeidsledigheten reduseres raskt

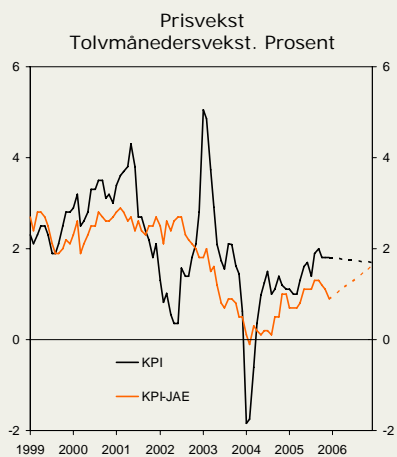
- Sysselsettingen øker
- Arbeidsledigheten avtar
- Sterk vekst i tilgang på ledige stillinger

Arbeidsledighet
Prosent av arbeidsstyrken

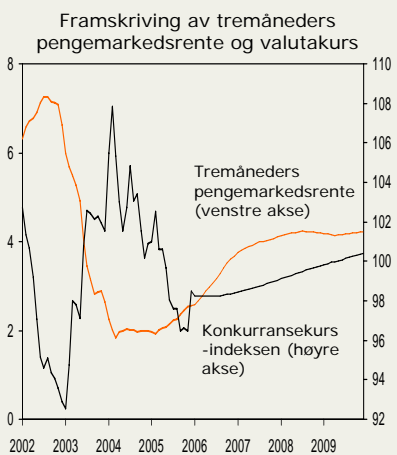
Moderat prisvekst

- Fortsatt lave prisimpulser fra utlandet

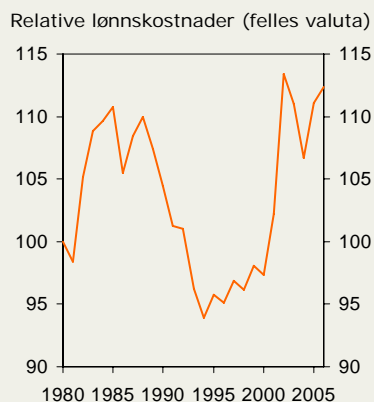
Rente- og valutakursutvikling

- Renten ventes å øke gradvis mot et mer normalt nivå
- Kronen ventes å svekkes noe framover

Høyt lønnskostnadsnivå i industrien

- God inntjening
- Moderat lønnsvekst...
- ...men kostnadsnivået er fortsatt høyt

Bruken av oljepenger

- Handlingsregelen: Petroleumsinntektene fases gradvis inn i økonomien, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond-Utland (4 prosent)
- 2006-budsjettet: Strukturelt budsjettunderskudd på 65,9 mrd. kroner
- Regjeringen vil raskt vende tilbake til 4-prosentbanen, og det vil også kunne være riktig å ligge under denne banen i noen år
- Bruken av petroleumsinntekter må tilpasses konjunktursituasjonen. Motstykket til lavere bruk nå er økt bruk senere

Mål for Regjeringens skatte- og avgiftspolitik

- Skatte- og avgiftsinntektene tilbake til 2004-nivå
- Stabilitet og forutsigbarhet
  - Beholde og bygge på systemmessig viktige elementer i skatte- og avgiftssystemet
  - Fullføre skattereformen
- Styrke fordelingsprofilen
- Utvide skattegrunnlagene
  - Skattegrunnlagene bør gjenspeile realøkonomiske forhold

Foran vårens inntektsoppgjør

- Inntektsoppgjøret er partenes ansvar
- En stadig større del av norsk økonomi utsettes for internasjonal konkurranse
- Selv om situasjonen i norsk økonomi er god, er derfor hensynet til den kostnadsmessige konkurranseevnen særlig viktig

Obligatorisk tjenstepensjon

- Loven trådte i kraft 1. januar i år
- Arbeidsgiver skal hvert år betale minst 2 pst. av lønn mellom 1 og 12 G i innskudd til ordningen
- En ordning som tilfredsstill minimumskravene må opprettes innen 31. desember 2006 – men må ha økonomisk virkning senest fra 1. juli 2006
- Arbeidsgivers innskudd er kostnader på lik linje med andre arbeidskraftskostnader

Sparebanker i det norske samfunnet

- første sparebank opprettet i 1822 – behov for et profesjonelt bankvesen
- sparebankenes rolle i det norske samfunnet har endret seg
- lokalt forankret fram til 1929
- 633 sparebanker i 1929 mot 126 i dag – strukturrasjonalisering|

forts.

- sparebankene den klart største bankgrupperingen i landet
- sparebankene og forretningsbankene har nærmet seg hverandre
- sparebankforeningen representerer en bredere og mer sammensatt medlemsmasse en tidligere

- samarbeidsløsninger i det norske sparebankmarkedet
- et internasjonalt marked for bank- og finanstjenester
- regjeringen vil legge forholdene til rette for sparebankene

Bank og bankregulering

- Regjeringen vil prioritere blant annet:
  - forbrukerhensyn
  - bekjempelse av økonomisk kriminalitet
  - virksom konkurranse
  - soliditet
  - rammevilkår

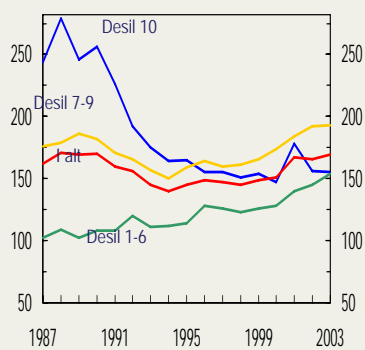
- rammevilkår - økonomiske og rettslige omgivelser
- mye ligger utenfor politisk kontroll
- politisk påvirkning inkluderer
  - spesifikk næringsregulering
  - finans- og pengepolitikk

forts.

- effektiv ressursbruk er et grunnleggende mål
  - produksjonen må foregå effektivt
  - **og** i riktig omfang
- effektivitet forutsetter
  - virksom konkurranse
  - velinformerte kunder

Figur 2.4 Gjeld i prosent av disponibel inntekt for husholdninger inndelt etter desiler for inntekt etter skatt. 1987 – 2003

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

- God soliditet i bankene gir buffer mot tap
- fortsatt lav rente kan gi økende ubalanser og økt sårbarhet for økonomisk tilbakeslag
- "konsolidering" i husholdningene kan ramme norske bedrifter og gi tap på næringslivslån

Rentemarginer

- fallende rentemarginer - en utfordring for bankene, men kanskje også for husholdningene?
- sterk konkurranse gir billige boliglån
- spørsmålet er om bankene overpriser andre produkter for å kompensere
- uansett er det uoversiktlige prisbilde et problem i forhold til:
  - kundenes sammenlikning av leverandører
  - og derfor også for virksom konkurranse

- folk flest forstår ikke engang sammenhengen mellom avkastning og risiko
- problemet forstrekes av vanskelig språk
- på toppen av dette kommer leverandørens vektlegging av fordeler og nedtoning av ulemper
- ansvarlighet og redelighet i markedsføring og salg er helt nødvendig

- rapport fra 2004 om informasjonstilbudet til sluttbrukerne i finansmarkedet peker på:
  - informasjonen virker fragmenter og uoversiktlig
  - behov for internettportal hvor all aktuell informasjon samles og struktureres
  - behov for menybaserte produktpakker bestemt av brukerne

- jeg vil understreke behovet for bransjens medvirkning
- lover og forskrifter må utfylles med retningslinjer og veiledning fra bransjeorganisasjonene
- viktig med samlet oppslutning, også av hensyn til rettferdig konkurranse
- ønsker også fortsatt satsing på kompetanseøkning i bransjen

- regjeringen legger stor vekt på forbrukerhensynet
- aktuelle problemstillinger inkluderer:
  - viktig med samvittighetsfull oppfølging av frarådningsplikten – er rettslig prøving nødvendig?
  - bør opplysningspliktbestemmelser i finansavtaleloven og kredittkjøpsloven harmoniseres?
  - bør all markedsføring av kreditt inneholde opplysninger om effektiv rente?

Styringsstrukturen

En god styringsstruktur i bankene

- klare ansvarsforhold mellom de styrende
- at bankens styre har en overordnet ledelse og kontroll med bankens ledelse
- den eierløse kapitalen og grunnfondsbeviskapitalen reelt sett har forholdsmessig innflytelse
- departementet vil i løpet av året legge frem forslag til lovendring som medfører at daglig leder (banksjefer) ikke kan være med i bankens styre

Basel II

- nye retningslinjer for beregning av kapitaldekning fra Baselkomitéen
- kapitalkravet hver enkelt institusjon står overfor skal samsvare bedre med risikoen
- lovproposisjon fremmes for stortinget nå i vårsesjonen
- lovbestemmelsene skal gi oversikt over hovedelementer og struktur i kapitaldekningsregelverket
- nærmere krav vil bli fastsatt i forskrifter, og nasjonale tilpasninger vil bli drøftet i forbindelse med fastsettelsen av disse forskriftene

Særskilt sikrede obligasjoner

- formålet med regler om dette er å legge til rette for finansiering av bolig og næringskreditt gjennom brukt av obligasjonsmarkedet
- ikke hjemmel til å fastsette ønskede forskrifter
- det vurderes en fortrinnsrettsmodell i stedet for en panterettsmodell
- Høringsnotat, proposisjon og iverksetting så snart som mulig

Hvitvasking og terrorfinansiering

- forebyggende tiltak via det finansielle systemet er viktig for bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering
- Financial Action Task Force
- et nytt tredje hvitvaskingsdirektiv
- finansdepartementet vil opprette et utvalg som skal vurdere tiltak mot økonomisk kriminalitet på finansmarkedsområdet